

Bureau Buitenwaard
ecologie, ontwikkeling & beheer

HUISMUS- en VLEERMUIZENONDERZOEK

Sint Janstraat 92, Sprundel

COLOFON

Huismus- en vleermuizenonderzoek, Sint Janstraat 92, Sprundel

Opdrachtgever: **Kubiek Ruimtelijke Plannen**

Contactpersoon: Dhr. Corstian Hanse

Uitgevoerd door: **Bureau Buitenwaard**
Bosweg 27
3922 GK Elst (Ut)
t. 06 22089164
e. info@bureaubuitenwaard.nl
w. www.buitenwaard-ecologie.nl

Kamer van Koophandel: 30236846
BTW nr: NL 1765 03 973 B01
IBAN: NL51 KNAB 0737 2769 75

Tekst en samenstelling: Dhr. Jaap Gijsbertsen MSc.

Status: Definitief

Datum: 23-10-2017

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel.....	2
1.3	Leeswijzer	2
2	ONDERZOEKSMETHODE.....	3
2.1	Onderzoeksmethode huismus	3
2.2	Onderzoeksmethode vleermuizen.....	3
2.3	Volledigheid inventarisatie	4
3	ONDERZOEKSGEBIED EN VOORGENOMEN INGREEP.....	5
3.1	Situering plangebied	5
3.2	Kenmerken plangebied	5
3.3	Voorgenomen ingreep	5
4	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	6
4.1	Resultaten huismusonderzoek.....	6
4.2	Resultaten vleermuizenonderzoek	6
5	TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	7
5.1	Effectbepaling	7
5.2	Toetsing	7
6	CONCLUSIE	8
6.1	Algemeen	8
6.2	Resultaten	8
6.3	Effecten	8
6.4	Toetsing	8
7	GERAADPLEEGDE BRONNEN	9
7.1	Literatuur	9
7.2	Websites	9

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens de aan de Sint Janstraat 92 te Sprundel gelegen gebouwen te slopen en op de vrijkomende ruimte nieuwbouw van een woonhuis met bijgebouwen te realiseren. In het door Bureau Buitenwaard uitgevoerde flora en fauna onderzoek (*170321 Briefrapportage flora en fauna onderzoek, Sprundel*) is vastgesteld dat in de gebouwen meerdere potentiële verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen aanwezig zijn. Bij de sloop van de gebouwen gaan deze verloren, dit leidt tot een mogelijke overtreding van artikel 3.5, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Er is daarom nader onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van huismus en gebouwbewonende vleermuissoorten. Tevens is het belang van het gebied voor deze soorten onderzocht. In onderhavige rapportage worden de bevindingen uit dit nader onderzoek beschreven.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

1. Zijn er vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus in het plangebied aanwezig?
2. Welke functies heeft het plangebied voor huismussen?
3. Welke soorten vleermuizen komen in het plangebied voor?
4. Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
5. Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage beschrijft de bevindingen uit het nader onderzoek naar huismus en vleermuizen. In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft het onderzochte plangebied en de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 4 worden de onderzoeksresultaten beschreven. Hoofdstuk 5 bevat de toetsing aan de Wet natuurbescherming en hoofdstuk 6 sluit af met de conclusie.

2 ONDERZOEKSMETHODE

2.1 Onderzoeksmethode huismus

Het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen (nesten) van huismus (*Passer domesticus*) is uitgevoerd conform de soortenstandaard van het RVO (RVO, 2014). Om de aanwezigheid van huismus te onderzoeken zijn in de periode tussen 1 april en 15 mei twee ochtendbezoeken uitgevoerd. Tussen de onderzoek momenten lagen 15 dagen. Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd op zicht en geluid (zang), bij de onderzoeken is gebruik gemaakt van een verrekijker. Tijdens alle onderzoeken waren de omstandigheden geschikt voor het onderzoek naar huismus. In onderstaande tabel (1) zijn de onderzoeksmomenten en omstandigheden samengevat.

Tabel 1 | Overzicht onderzoeken en omstandigheden huismusonderzoek.

Nr.	Datum	Tijdstip	Tijd	Weersomstandigheden	Onderzoeker
1	2 april 2017	ochtend	08:15 - 09:15	8 °C droog Bft N 3	D.J. Gijsbertsen
2	21 april 2017	ochtend	08:20 - 09:20	10 °C droog Bft ZW 3	D.J. Gijsbertsen

2.2 Onderzoeksmethode vleermuizen

Bureau Buitenwaard voerde dit onderzoek naar vleermuizen uit volgens de richtlijnen van het vleermuisprotocol (2017). Dit protocol is ontwikkeld door, de Zoogdiervereniging en het Netwerk Groene Bureaus in samenwerking met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een *heterodyne batdetector* met opname- en vertragingfunctie (Pettersen D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer een soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden gedetermineerd, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (Roland Edirol R-05). Met behulp van computersoftware werden de opnamen nader geanalyseerd. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag vastgesteld. Bij dit onderzoek is specifiek gelet op de aanwezigheid van zomer-, kraam-, en paarverblijfplaatsen. Andere voor vleermuizen essentiële gebiedsfuncties zoals vliegroutes, foerageergebied en winterverblijfplaatsen zijn reeds uitgesloten.

Onderzoek zomer- en kraamverblijfplaatsen

Het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen bestond uit een avondbezoek en een ochtendbezoek in de periode tussen 15 mei en 15 juli. Het avondbezoek startte kort voor zonsondergang, het ochtendbezoek eindigde kort na zonsopgang. De onderzoeken duurden elk twee uur en vonden plaats met een interval van minimaal 20 dagen.

Onderzoek paarverblijfplaatsen

Het onderzoek naar paarplaatsen bestond uit twee onderzoeksronden. De onderzoeken starten één keer kort voor zonsondergang en één keer circa 1,5 uur na zonsondergang. Beide onderzoeken duurden twee uur. De bezoeken lagen minimaal 20 dagen uiteen en zijn in de periode 15 augustus – 1 oktober uitgevoerd.

Tijdens de onderzoeken waren de omstandigheden geschikt voor het onderzoek naar vleermuizen. In onderstaande tabel (2) zijn de onderzoeksmomenten en omstandigheden samengevat.

Tabel 2 | Overzicht onderzoeken en omstandigheden vleermuizenonderzoek.

Nr.	Datum	Tijdstip	Tijd	Weersomstandigheden	Onderzoeker
1	2 juni 2017	avond	22:00 - 00:00	18 °C droog Bft NW 2	J. Keyzer
2	1 juli 2017	ochtend	02:15 - 05:15	13 °C droog Bft N 2	J. Keyzer
3	18 augustus 2017	nacht	22:00 - 00:00	16 °C droog Bft ZW 1	J. Keyzer
4	18 september 2017	nacht	22:00 - 00:00	13 °C droog Bft ZW 2	J. Keyzer

2.3 Volledigheid inventarisatie

De onderzoeken zijn uitgevoerd volgens de richtlijnen van het bevoegd gezag. Zo is voldaan aan de onderzoeksinspanning die vereist is om een eventuele ontheffing op de Wet natuurbescherming te kunnen verkrijgen, of is in afdoende mate aangetoond dat de onderzochte soorten en gebiedsfuncties niet binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor kan niet worden uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat *redelijkerwijs* van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat *redelijkerwijs* van hem verwacht kan worden.

3 ONDERZOEKSGBIED EN VOORGENOMEN INGREEP

3.1 Situering plangebied

Het onderzoeksgebied betreft een perceel aan de oostzijde van Sprundel. Het is gelegen ligt aan de rand van de bebouwing. Binnen het gebied zijn een woonboerderij met enkele bijgebouwen (schuren) aanwezig. Rondom de gebouwen liggen verhardingen en een tuin. Aan de zuidzijde grenst het gebied aan een grasland. In figuur 1 is de ligging en globale begrenzing van het onderzoeksgebied weergegeven.

Figuur 1 | Luchtfoto begrenzing onderzoeksgebied. (bron ondergrond: kaartviewer DesLands.nl)

3.2 Kenmerken plangebied

Het plangebied bestaat uit een woonboerderij met daarachter enkele bijgebouwen. De boerderij is tot voor kort in gebruik geweest als woonhuis. De bijgebouwen hebben dienstgedaan als stal en opslagruimte. De gebouwen verkeren in bouwvallige staat. Het achterhuis (voormalige deel) is voorzien van een gedeeltelijke spouwmuur. Het dak van de woonboerderij is voorzien van goed sluitende dakpannen, alleen ter hoogte van het voorhuis is dakbeschot aanwezig. Direct rondom de gebouwen ligt een klinkerverharding. De verdere ruimte in de directe omgeving van de bebouwing is in gebruik geweest als moes- en siertuin. Aan de zuidzijde gaat het plangebied over in een droog agrarisch grasland geflankeerd door enkele bomen. In het plangebied ontbreekt open water. Tijdens het veldbezoek waren de gebouwen vrijwel geheel ontruimd en werden deze geleidelijk gesloopt. In de tuin rondom de gebouwen is het merendeel van de (sier)planten en bomen gerooid.

3.3 Voorgenomen ingreep

Opdrachtgever is voornemens de aan de Sint Janstraat 92 te Sprundel gelegen gebouwen te slopen en op de vrijkomende ruimte nieuwbouw van een woonhuis met bijgebouwen te realiseren.

4 ONDERZOEKSRÉSULTATEN

4.1 Resultaten huismusonderzoek

Tijdens dit onderzoek zijn binnen het plangebied geen huismussen (*Passer domesticus*) waargenomen. Wel zijn huismussen ten oosten van het plangebied vastgesteld.

Tijdens het veldbezoek op 6 april een zingend mannetje waargenomen op de dakgoot aan de achterzijde van Sint Janstraat 96. Op 21 april is op deze locatie een vrouwtje waargenomen dat meerdere keren via de dakgoot onder de dakpannen verdween. In de tuin achter dit adres en de tuinen verder naar het oosten zijn zingende en foeragerende huismussen waargenomen.

De waarnemingen indiceren de aanwezigheid van een broedend paar bij huisnummer 96. De tuinen ten oosten van het plangebied worden gebruikt als leefgebied. In onderstaande figuur (2) is de locatie van de broedende huismus weergegeven.

Figuur 2 | Locatieplattegrond met huismus waarneming (gele ster), het onderzoeksgebied is rood begrensd. (bron ondergrond: kaartviewer DesLands.nl)

4.2 Resultaten vleermuizenonderzoek

Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied drie soorten vleermuizen aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*),
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*),
- Laatvlieger (*Eptesirus serotinus*).

Gewone dwergvleermuis werd als meest algemeen voorkomende soort tijdens alle bezoeken waargenomen. Van ruige dwergvleermuis is op 15 september 1 overvliegend dier waargenomen. Van laatvlieger zijn op 1 juli enige tijd 3 foeragerende dieren waargenomen.

De meeste gewone dwergvleermuizen verplaatsen zich door het plangebied tijdens hun nachtelijke activiteiten. Dit betreft kleine aantallen van 1 tot 3 dieren per veldbezoek. Passerende dieren bezochten het plangebied soms korte tijd om te foerageren. Er zijn geen gedragingen waargenomen die enige associatie met de in het plangebied aanwezige gebouwen indiceren.

5 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

5.1 Effectbepaling

In het plangebied zijn geen nesten van huismus aanwezig. De voorgenomen ingreep heeft daarom redelijkerwijs geen effect op huismus.

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere voor vleermuizen essentiële gebiedsfuncties aanwezig. De voorgenomen ingreep heeft daarom redelijkerwijs geen effect op vleermuizen.

5.2 Toetsing

Uit de effectbepaling blijkt dat negatieve effecten niet aan de orde zijn. Een overtreding van de Wet natuurbescherming is derhalve niet aan de orde.

6 CONCLUSIE

6.1 Algemeen

Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de wettelijke goedgekeurde protocollen en richtlijnen. Er kan daarom worden vastgesteld dat het plangebied afdoende is geïnterpreteerd.

6.2 Resultaten

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus aanwezig. Verblijfplaatsen en leefgebied van deze soort bevinden zich in de tuinen ten oosten van het plangebied. Het is niet uitgesloten dat de huismus incidenteel het plangebied bezoekt, bijvoorbeeld om hier naar voedsel te zoeken. Deze gebiedsfunctie valt buiten het beschermingskader van de Wet natuurbescherming.

Het plangebied wordt incidenteel bezocht door vleermuizen. Dit betreft de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De bezoeken betreffen opportunistische gelegenheidsbezoeken tijdens jachtvluchten of het passeren van langs vliegende dieren. Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen of andere voor vleermuizen essentiële gebiedsfuncties vastgesteld.

6.3 Effecten

Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op vaste rust- en verblijfplaatsen of andere voor huismus en vleermuizen belangrijke gebiedsfuncties zijn redelijkerwijs uitgesloten.

6.4 Toetsing

Bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling worden geen bepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Het aanvragen van een ontheffing is daarom niet van toepassing.

7 GERAADPLEEGDE BRONNEN

7.1 Literatuur

- Barataud, M. (2015). Acoustic ecology of European bats, Species identification, Study of their habitats and foraging behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris (Fr.).
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Nederlandse Fauna 12. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Dietz, C., Von Helverzen, O. & Nill, D. (2011). Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tiron Uitgevers BV, Utrecht.
- Limpens, H., Mosterd, K., & Bongers, B. (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.
- Russ, J. (2012). British Bat Calls, A guide to species identification. Pelagic Publishing (UK)
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

7.2 Websites

- <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01>
- www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/
- www.vleermuis.net
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.zoogdierverseniging.nl